

PATVIRTINTA
Karaliaus Mindaugo profesinio
mokymo centro direktoriaus
2021 m. birželio 23 d.
įsakymu Nr. V- 167

KARALIAUS MINDAUGO
PROFESINIO MOKYMO CENTRAS

KARALIAUS MINDAUGO
PROFESINIO MOKYMO CENTRO
ETIKOS KODEKSAS

I. NUOSTATOS IR BENDRASIS POŽIŪRIS Į ETIŠKĄ ELGESĮ

1. Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centro (toliau – Centras) etikos kodeksas (toliau – Kodeksas) skirtas visiems Centro darbuotojams ir jos bendruomenės nariams, kurie turi laikytis etiško elgesio vertybių savo profesinėje veikloje ir, jeigu taikytina, privačiame gyvenime.

2. **Etikos kodeksas nustato** etines vertybes ir principus bei Centro lūkesčius darbuotojų elgesiui. Kodeksas nukreipia individualų Centro darbuotojų ir bendruomenės narių elgesį reikiama linkme, šis Kodeksas palaiko ir užtikrina palankios elgesiui aplinkos, vertybių ir principų, kūrimo procesą Centre. Kodekso reikalavimų laikymasis reiškia tai, kad bendruomenė užtikrina etiško elgesio idėjos įgyvendinimą Centre, o ne tik formalių reikalavimų laikymąsi.

3. **Etinės vertybės** – tai koncepcijos to, kas yra svarbu Centro darbuotojams ir visai bendruomenei, todėl visi priimdami sprendimus turi vadovautis jomis ir jų laikytis.

4. **Etikos principai** nurodo, kaip etinės vertybės turi būti įgyvendintos praktiškai ir, koks turi būti deramas Centro darbuotojo ir bendruomenės nario elgesys.

5. Centras **siekia įgyvendinti** Kodeksą, taip pabrėždamas etikos svarbą ir skatindamas etišką kultūrą ir jos puoselėjimą bendruomenėje.

6. Kodeksas papildo Centro administracijos, pedagogų etiško elgesio principus ir vertybes, profesijos mokytojų ir kitų darbuotojų, mokinių teisių ir pareigų bei atsakomybės nuostatas, kurios yra reglamentuotos Lietuvos Respublikos (toliau – LR) Švietimo įstatyme, LR Švietimo ir mokslo ministerijos pedagogų etikos kodekse, LR Profesinio mokymo įstatyme, LR Korupcijos prevencijos įstatyme, LR Pranešėjų apsaugos įstatyme, LR viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme, LR asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme, ir kituose LR teisės aktuose, Centro įstatuose, vidaus tvarkose ir kituose norminiuose dokumentuose.

II. ETIŠKO ELGESIO VERTYBINIAI PRINCIPAI

7. Etiško elgesio vertybiniai principai apima asmens, darbuotojo, Centro etikos ir profesinės veiklos principus, standartus bei praktinį jų laikymąsi, tokiu būdu nuosekliai kuriant šių vertybių sistemą praktikoje.

8. Kodeksas remiasi pagrindinėmis etinėmis vertybėmis ir principais, kurie nurodo, kaip vertybinės nuostatos turi būti įgyvendinamos praktiškai ir koks turi būti deramas elgesys, apibrėžiantis Centro darbuotojų ir jo bendruomenės **etiško elgesio vertybinius principus**:

✓ **pagarbai** – turi būti laikomasi žmogaus, jo teisių ir laisvių, apibrėžtų LR Konstitucijos ir LR įstatymų, kitų teisės aktų, teismų sprendimų reikalavimų vykdymo bei visų patvirtintų Centro direktoriaus vidaus tvarkų, politikų, taisyklių, norminių vidaus dokumentų,

✓ **sąžiningumui** – turi būti veikiama sąžiningai, patikimai, geranoriškai, vadovaujantis bendruomenės ir visuomenės interesais, išlaikant nešališkumą ir objektyvumą. Pabrėžiant, remiant ir skatinant skaidrumą, sąžiningumą bei teisingumą, užtikrinant palankią darbuotojams aplinką pranešti apie etikos ar kitus pažeidimus, o atsakingiems asmenims tinkamai reaguoti į sąžiningumo ir teisingumo vertybinių nuostatų pažeidimus,

✓ **kompetencijai** – turi būti įgytos ir išlaikytos žinios ir įgūdžiai, tinkami vykdomoms funkcijoms atlikti, ir veikiama rūpestingai laikantis galiojančių standartų,

✓ **profesionalumui ir atsakingam elgesiui** – turi būti laikomasi galiojančių Centre tvarkų, norminių dokumentų ir nuostatų, LR įstatymų ir teisės aktų, elgiantis profesionaliai bei atsakingai profesinėje veikloje, vengiant bet kokio elgesio, kuris galėtų diskredituoti Centrą, jo darbuotojus ar bendruomenės narius,

✓ **konfidencialumui ir skaidrumui** – turi būti tinkamai apsaugoma informacija, derinant šį poreikį su Centro keliamais konfidencialumo, skaidrumo ir atskaitomybės reikalavimais.

9. Už etišką elgesį ir etikos vertybių bei principų puoselėjimą Centre visų pirma yra atsakingi patys Centro darbuotojai ir kiti bendruomenės nariai.

III. CENTRO, KAIP ĮSTAIGOS, ETIŠKO ELGESIO TIKSLAI

10. Centras, kaip subjektas apibrėžia etikos svarbą, skatina ir puoselėja etišką kultūrą įstaigoje ir už jos ribų.

11. Centro vadovybė rodo pavyzdį savo elgesiu, nuosekliai laikydamosi etinių vertybių savo veikloje.

12. Centras siekia, kad visi jo darbuotojai ir kiti bendruomenės nariai laikytųsi etiško elgesio vertybinių principų, nurodytų Kodekse.

13. Centras, jo darbuotojai bei kiti bendruomenės nariai patys formuoja etiško elgesio vertybes, o Centras padeda jiems suprasti etiško elgesio vertybių siekimo svarbą kasdieninėje veikloje.

14. Centras reikalauja, kad bet kuris darbuotojas ar kitas bendruomenės narys išipareigotų laikytis šio Kodekso nuostatų.

15. Centras užtikrina etikos kontrolės sistemą, skirtą identifikuoti ir analizuoti etines rizikas ir jas sušvelninti, remti etišką elgesį ir spręsti visus etinių vertybių pažeidimus užtikrinamas konfidencialumą ir apsaugą tų asmenų, kurie praneša apie įtariamus pažeidimus.

16. Centras nustato tvarkas, skirtas spręsti prieštaravimams, kylantiems tarp Centro Kodekso nuostatų bei Centro darbuotojų ir kitų bendruomenės narių požiūrio standartų.

IV. VADOVYBĖS ĮSIPAREIGOJIMAI

17. Etiškos kultūros kūrimas Centre prasideda nuo jovadovybės. Centro vadovybė rodo pavyzdį savo elgesiu, nuosekliai laikydamosi etinių vertybių savo veikloje ir siekia, kad visi Centro darbuotojai ir bendruomenės nariai išipareigotų laikytis etikos Kodekse nustatytų vertybių ir jų principų.

18. Centro vadovybė išipareigoja demonstruoti ir skatinti etiško elgesio pavyzdį Centro darbuotojams ir kitiems bendruomenės nariams:

- ✓ nustatydamą etikos laikymąsi kaip aiškų Centro prioritetą, jį stiprindama nuosekliomis komunikacijos priemonėmis,

- ✓ išlaikydama aukštus profesionalumo, atskaitomybės ir skaidrumo standartus sprendimų priėmimo procese,

- ✓ skatindama atvirą mokymosi aplinką, kurioje gali būti iškelti ir aptarti sudėtingi klausimai,

- ✓ kurdama aplinką, kurioje su darbuotojais elgiamasi sąžiningai, taip skatinant darnius, savitarpio pasitikėjimu pagrįstus santykius,

- ✓ pripažindama etiško elgesio svarbą ir spręsdama netinkamo elgesio problemas,

- ✓ užtikrindama, kad etikos reikalavimai ir procesai būtų taikomi nuosekliai, sistemingai ir teisingai.

19. Centro vadovybė remiasi šiomis etikos gairėmis:

- ✓ aiški komunikacija yra būtina, siekiant padidinti Centro darbuotojų ir kitų bendruomenės narių informuotumą apie Kodeksą ir jo supratimą. Komunikavimas apima darbuotojų švietimą apie Centro vertybes ir etinių dilemų sprendimą, organizuojant mokymus ar asmeninius, grupinius pokalbius ir skatinant gerosios patirties sklaidą.

- ✓ nors už etišką elgesį yra atsakingi patys Centro darbuotojai ir visa bendruomenė, vadovybė palaiko savo darbuotojus nurodydama asmeniui – etikos patarėjui, atsakingam už etikos klausimus, Centro darbuotojams ir bendruomenei teikti patarimus konkrečiais klausimais, užtikrinant konfidencialumą. Konfidencialumo užtikrinimas Centre tai tinkamai organizuotas procesas, kuris yra svarbiausias veiksmingos pagalbos elementas.

20. Centro direktorius užtikrina:

- ✓ kad bus įdiegta etikos kontrolės sistema, skirta identifikuoti ir analizuoti kylančias etines rizikas bei ieškoma būdų jas sušvelninti, įskaitant konfidencialumą ir apsaugą tų asmenų, kurie praneša apie įtariamus pažeidimus, įskaitant ir pranešimus vidiniu pasitikėjimo kanalu.

- ✓ remia etišką elgesį ir atsakingiems asmenims paveda spręsti visus etinių vertybių pažeidimus,

✓ nustato ir tvirtina tvarkas, skirtas spręsti prieštaravimams ir nesutarimams, kylantiems tarp Centro etiško elgesio normų reikalavimų ir Centro darbuotojų bei bendruomenės narių.

V. DARBUOTOJŲ ĮSIPAREIGOJIMAI

21. **Pagarbus elgesys.** Taikito asmens toleravimas, pripažinimas, kito pasaulėžiūros ir veiksmų gerbimas. Kolegos ar kito bendruomenės nario gerbimas ar pagarbaus elgesio išreiškimas, dažniausiai siejamas su pakantumu kitiems, turintiems kitokias pažiūras, nuomonę, tikėjimą ar elgseną, vienodas įstatymų, moralės ir etikos normų laikymasis kito asmens atžvilgiu, nepaisant pažiūrų, nuomonių ar elgsenų skirtingumo. Centro darbuotojai ir visa bendruomenė laikosi pagarbaus tarpusavio bendravimo principų, efektyvaus konfliktų valdymo ir kito oraus bendravimo formų skatinimo.

22. **Sąžiningas elgesys.** Centro darbuotojai savo pareigas atlieka sąžiningai ir elgiasi taip, kaip dera, atsižvelgdami į Centro veiklos pobūdį, lūkesčius ir etikos kodekso principus.

✓ Darbuotojai turi būti susipažinę su visomis Centro politikomis, aktualiomis tvarkomis, vidaus norminiais dokumentais siejamais su sąžiningo ir atsakingo elgesio normų nuostatomis, bei būti atsakingais už sąžiningą ir etiškai teisingą elgesį, jį palaikyti bei laikytis nustatytų Centro etiško elgesio vertybinių principų.

✓ Darbuotojai žino, su kuo jie gali pasikonsultuoti sąžiningumo klausimais, pavyzdžiui, į ką jie gali kreiptis dėl patarimų arba kam gali pranešti apie savo susirūpinimą ir (ar) sąžiningumo pažeidimų įtarimus.

✓ Siekiant užtikrinti sąžiningumo kontrolės priemonių funkcionavimą, Centro vadovybė ir darbuotojai dalyvauja mokymuose ir įvairiuose renginiuose, skirtuose skatinti sąžiningą kultūrą Centre bei informuoti apie naujus pavojus ar konkrečius atvejus.

✓ Jeigu Centro darbuotojai jaučia ir mato, kad Centre egzistuoja sąžiningumo kontrolės trūkumų, jie turi į tai atkreipti atsakingų asmenų už etikos politiką Centre ar vadovybės dėmesį.

22.1. **Sąžiningo elgesio galimi pažeidimai** – gali būti susiję su asmeniniais, finansiniais, darbo tvarkos ar kitais interesų pažeidimais, kurie prieštarauja Centro interesams. Dovanų ar atsidėkojimų priėmimas nesilaikant nustatytų tvarkų ir LR įstatymų nuostatų, piktnaudžiavimas Centro suteiktais įgaliojimais siekiant asmeninės naudos, galimybė susipažinti su konfidencialia informacija, galimybė gauti ir ne pagal paskirtį naudoti vertingus Centro išteklius, aplinkybės susijusios su Centro darbuotojų privačiu gyvenimu (pavyzdžiui, finansinė padėtis, asmeniniai ryšiai) taip pat gali kelti grėsmę sąžiningumui.

23. **Kompetencija** – gebėjimas atlikti tam tikrą konkretų darbą, ji apima patirtį, įgūdžius ir žinias, dažnai ir tam tikras asmenines savybes, todėl daugeliu atveju pasitikėjimas ir darbuotojo įvertinimas priklauso nuo jo kvalifikuotai atlikto darbo.

✓ Centro darbuotojai turi užtikrinti, kad jų darbas bus atliktas kompetentingai, laikantis galiojančių tvarkų ir standartų, taip pat dirbti ir veikti kruopščiai, atidžiai, laiku ir laikantis nustatytų tvarkų ir reikalavimų.

✓ Centro darbuotojai turi išlaikyti ir plėtoti savo profesines žinias ir įgūdžius, kelti savo kompetencijas ir kvalifikaciją, siekti, kad neatsiliktų nuo savo profesinės veiklos aplinkos raidos ir optimaliai gerai atliktų savo tiesioginį darbą ir pareigas.

✓ Centro darbuotojų profesinės kompetencijos išlaikymas ir plėtojimas yra pagrindinis būdas neatsilikti nuo techninės, profesinės ir verslo raidos bei reaguoti į kintančią aplinką ir padidėjusius suinteresuotų šalių lūkesčius. Sričių, kuriose būtų galima investuoti laiką ir išteklius, siekiant neatsilikti nuo pažangos ir lyderystės pavyzdžiai apima informacines technologijas, viešojo sektoriaus valdymo vystymąsi, apskaitos sistemas ir pan.

23.1. **Nuolatinio mokymosi ir žinių tobulinimo aplinka, skirta padėti Centro darbuotojams taikyti ir plėtoti kompetencijas, kuriama šiais būdais:**

✓ per kvalifikacinio, tęstinio mokymo vykdomas strategijas ir programas, susijusias su pagrindinėmis Centro veiklos sritimis,

✓ kuriant ir atnaujinant metodinę medžiagą, priemones,

✓ per mokymo priežiūros ir grįžtamojo ryšio priemonių mechanizmo užtikrinimą,

- ✓ per asmeninio tobulėjimo planus,
- ✓ per keitimosi žiniomis priemones, pavyzdžiui, duomenų bazes ar kitas elektronines priemones.

Centro darbuotojams siekiant suprasti atliekamas funkcijas ir užduotis, reikia:

- ✓ žinoti taikomus techninius, profesinius ir etikos standartus, kurių turi būti laikomasi,
- ✓ gebėti dirbti įvairiose situacijose, priklausomai nuo darbo ar atliekamos užduoties reikalavimų,
- ✓ įgyti naujų ir tobulinti turimas žinias ir gebėjimus,
- ✓ tuo atveju, kai esama patirtis nėra pakankama atlikti tam tikrą užduotį, Centro darbuotojai apie tai turi informuoti savo tiesioginį vadovą ar atsakingą asmenį.

24. **Profesionalumas ir atsakingas elgesys** – atitinka profesionalaus elgesio vertybes ir apima darbuotojų veikimą tokiu būdu, kuris leidžia pateikti reikiamą informaciją profesionaliai ir atsakingai bei padaryti išvadas, jog darbas atliekamas profesionaliai.

✓ Centro darbuotojai turi žinoti savo veiklos profesionalaus elgesio standartus, kurie yra apibrėžti LR teisės aktais, Centro vidaus norminiais dokumentais bei savitarpio susitarimais.

✓ Centro darbuotojai vykdo savo darbinę veiklą profesionaliai ir atsakingai, laikantis Centro suteiktų įgaliojimų bei supranta galimą savo veiksmų poveikį. Veikia nepiktnaudžiaujant savo padėtimi, deramai atlieka pavestus darbus, bendradarbiauja su kolegomis, dalijasi atitinkamomis žiniomis bei informacija.

✓ Profesionalus ir atsakingas Centro darbuotojo elgesys neturi diskredituoti, t. y. griauti ar mažinti pasitikėjimą Centru, kaip įstaiga ar kito darbuotojo ar bendruomenės nario autoritetu.

✓ Centro darbuotojai turi informuoti savo vadovus apie visus kylančius prieštaravimus tarp profesionalaus, atsakingo elgesio ir Centro etikos reikalavimų.

25. **Konfidencialumas ir skaidrumas.** Centro darbuotojai turi žinoti savo teisinės prievolės ir įsipareigojimus, Centro tvarkas, norminius dokumentus taikomus siekiant užtikrinti konfidencialumą ir veiklos skaidrumą Centre.

✓ Centro darbuotojai negali atskleisti informacijos, kuri yra numatyta Centro ir darbuotojo konfidencialumo susitarime ir privalo laikytis šio susitarimo bei kitų Centro tvarkų, užtikrinančių pareigą saugoti informaciją ir jos neteikti trečiosioms šalims, išskyrus atvejus, kai informaciją pagal LR įstatymus ir teisės aktus turi būti skelbiama viešai.

✓ Centro darbuotojai turi nepamiršti apie netyčinio konfidencialios informacijos atskleidimo trečiosioms šalims galimybę ir stengtis visais būdais to išvengti – užtikrinti dokumentų, elektroninių duomenų įrenginių, kompiuterių, nešiojamų duomenų laikmenų, slaptažodžių ir kitų priemonių apsaugą.

✓ Centro darbuotojai turi išlaikyti savo profesinės veiklos konfidencialumą darbo santykių metu bei pasibaigus darbo santykiams su Centru.

IV. ETINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI

26. Etinės rizikos veiksniai dažnai gali turėti įtakos nurodytų Centro vertybinių principų nesilaikymo rizikai (dar dažnai vadinami „grėsmėmis“ arba „silpnosiomis vietomis“).

27. **Etinės rizikos veiksniai apima (neapsiribojant):**

- ✓ politinę įtaką ir spaudimą, kylantį iš išorinių subjektų ar kitų šalių pusės,
- ✓ asmeninius interesus,
- ✓ nešališką elgesį, kylantį iš ankstesnių Centro arba Centro darbuotojų priimtų sprendimų;
- ✓ asmeninių ar kitų asmenų interesų gynimą,
- ✓ kiti veiksniai numatyti LR įstatymuose, teisės aktuose ir Centro tvarkose ir vidaus norminiuose dokumentuose.

28. Nustačius riziką, keliančią grėsmę pagrindinėms Centro etikos vertybėms ir etiško elgesio principams, turi būti įvertinama tokių grėsmių svarba ir galima žala Centro vidinei atmosferai ir reputacijai, tokiu atveju turi būti priimtose atitinkamos kontrolės ir apsaugos priemonės, siekiant sumažinti neetiško elgesio riziką iki priimtino Centro bendruomenei lygio.

VII. ETIKOS KONTROLĖS IR STEBĖSENOS SISTEMA

29. Pagrindiniai etikos kontrolės sistemos komponentai – šis Kodeksas, vadovavimas ir pavyzdinis vadovybės elgesys.

30. Centro direktorius, siekdamas skatinti ir apsaugoti etiško elgesio principus kiekvienu Centro veiklos aspektu, įdiegia etikos kontrolės sistemą, kuri apima atitinkamas konkrečias strategijas ir procedūras, skirtas nukreipti, valdyti ir kontroliuoti etišką elgesį. Etikos kontrolės sistema gali būti sukurta kaip atskiras kontrolės priemonių rinkinys arba gali būti integruota į bendrąją vidaus kontrolės sistemą.

31. Kontrolės priemonės gali būti įdiegtos laikantis įstatymų ar teisės aktų reikalavimų arba Centro direktoriaus iniciatyva.

32. Etiško elgesio nuostatų įtraukimas į kasdienį valdymą yra būtinas siekiant stiprinti Centro vertybes, tai apima visas Centro veiklos sritis, ir siekia etiško elgesio pripažinimo ir apsaugos priemonių taikymo dėl tam tikrų etinių rizikų valdymo, pavyzdžiui, susijusių su interesų konfliktu, konfidencialumo užtikrinimo, pranešėjų apsaugos, nešališkumo ir kitais klausimais.

33. Stebėsenos kontrolės priemonės gali padėti Centrai sumažinti ir valdyti su etika susijusias rizikas, Centras gali taikyti **stebėsenos priemones**:

- ✓ viešųjų ir privačių interesų derinimo, dovanų perdavimo, vertinimo, registravimo, saugojimo ir eksponavimo, gavus neteisėtą atlygį veiksmų politikos, korupcinio pobūdžio ar kitų darbo tvarkos, etiško elgesio, psichologinio smurtavimo pažeidimų, nusižengimų fiksavimo ir kitų Centro direktoriaus patvirtintų tvarkų bei LR teisės aktuose numatytas atitiktis,

- ✓ savęs vertinimas – vidaus ir išorės atsiliepimai, kurie gali būti reguliariai naudojami kaip stebėjimo priemonė, siekiant nustatyti ir išanalizuoti silpnąsias vietas bei rekomenduoti priemones etiško valdymo politikos tobulinimui, ir (ar) naudojant kaip priemonę, skirtą darbuotojų atskaitomybei didinti.

- ✓ etiško elgesio pažeidimų ir informavimo apie pažeidimus politikos įgyvendinimas – priemonė apimanti informavimo – vidinio pasitikėjimo kanalo apie pažeidimus Centre įdiegimą ir funkcionavimo užtikrinimą bei kitus veiksmus tokius, kaip savalaikį ir tinkamą reagavimą, atvejų tyrimą, sprendimų priėmimą, priemonių taikymą bei pranešėjų apsaugos ir konfidencialumo užtikrinimą.

34. Informacija, surinkta atliekant aprašytus veiksmus, gali būti naudojama reguliariai vertinti, atnaujinti ir tobulinti Centro etiško elgesio politiką. Centras taip pat gali informuoti atitinkamas suinteresuotąsias šalis apie tokius vertinimus (pavyzdžiui, Centro naujienlaiškyje, metinėje veiklos ataskaitoje ar pan.) bei dalintis gerąją patirtimi su trečiosiomis šalimis.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

35. Kiekvienas Centro darbuotojas ir kitas bendruomenės narys privalo vadovautis šio Kodekso nuostatomis, laikytis profesinės veiklos ir tarnybinės etikos principų, apibrėžtų LR įstatymais ir teisės aktais.

36. Centro direktorius skiria – patarėją etikos klausimais, atsakingą asmenį už Kodekso įgyvendinimą, etinių nuostatų viešinimą, stebėsenos kontrolę bei užtikrina Centro veiklos srityje kylančių etikos ar elgesio klausimų sprendimus, prireikus jų atžvilgiu taiko prevencines priemones.

37. Centro direktorius esant poreikiui sudaro etikos tyrimo komisiją, siekdamas užtikrinti savalaikį tinkamą reagavimą, atvejų tyrimą, sprendimų priėmimą, priemonių taikymą bei pranešėjų apsaugos ir konfidencialumo užtikrinimą.

38. Centro direktorius nurodo atsakingiems asmenims užtikrinti vidinio pasitikėjimo kanalo sklandų funkcionavimą, pranešimų apie galimus pažeidimus teikimui Centre.

39. Centro darbuotojai už elgesio standartų pažeidimus atsako LR įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka.

40. Etikos kodeksas skelbiamas viešai – Centro internetinėje svetainėje.